



Müslüman Azınlık Çalışmaları Merkezi
(MAM)

Kavram Analizi:

Çifte Aidiyet (*Dual Belonging*)

Meltem Nur Türk

2026/3

www.gocvakfi.org | info@gocvakfi.org



ÇİFTE AİDİYET (DUAL BELONGING)

(2026/3)

YAZAR:

Meltem Nur Türk

MÜSLÜMAN AZINLIK ÇALIŞMALARI MERKEZİ (MAM)

GRAFİK TASARIM:

Feyzanur Yetimoğlu

E ISBN:

978-625-5830-43-2

Göç Araştırmaları Vakfı

Hacettepe Mahallesi Fener Sokak No: 5

06230 Altındağ/Ankara, Türkiye

Tel.: (0312) 473 76 11

Fax: (0312) 473 79 14

Kitapçığın tüm yayın hakları Göç Araştırmaları Vakfına aittir.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak

sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın

hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.



İçindekiler

Giriş	2
Kavramın Anlamı ve Tarihsel Arka Planı	3
Müslüman Azınlıklar ve Çifte Aidiyet	5
Çifte Aidiyet Örneği Olarak Hollanda'daki Türkler	6
Sonuç	8
Kaynakça	9

Giriş

Uluslararası göç hareketleri doğrultusunda savaş, iş, barınma, eğitim gibi birçok göç nedeni kapsamında binlerce insan bir yerden başka bir yere göç etmektedir. Göç eden insanlar yalnızca yerleştikleri ülkenin kültürel ve toplumsal yapısıyla bağ kurmazlar, aynı zamanda köken ülkelerine dair aidiyet duygularını da taşımaya devam ederler. Hem köken ülkeye hem de göç edilen ülkeye duyulan aidiyet hissi “çifte aidiyet” kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çifte aidiyet kavramının ortaya çıkışını sağlayan göçler bireylerin aynı anda birden fazla topluma, kültüre ve kimliğe yönelik aidiyet geliştirmelerine yol açmaktadır. Birleşmiş Milletler’e göre, 2024 yılında uluslararası göçmen sayısının tahmini 304 milyon olduğu belirtilmektedir (United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division [UN DESA], 2025). Bu verilere göre bu kadar insanın her biri göçle birlikte sosyal, psikolojik, kültürel, ekonomik pek çok açıdan zorluklar yaşamaktadır.

“Göçmenler yalnızca etnik grup aidiyet duygusunu ne kadar güçlü bir şekilde sürdürebilecekleri sorusuyla değil, aynı zamanda yeni bir topluma aidiyet duygusu geliştirme zorluğuyla da karşı karşıyadır” (Verkuyten, 2019, s.397).

İngilizce literatürde de *dual belonging* olarak ele alınan çifte aidiyet; göç, Müslüman azınlıklar, diaspora, kimlik gibi konular bağlamında çalışılmaktadır. Bu çalışmada kavramın anlamı, tarihsel arka planı, kavram hakkında yapılan akademik çalışmalar ve bu kavramı ele alan öncü isimler incelenecektir. Bireylerin köken ülkelerine duydukları aidiyet göç ettikleri ülkeye duydukları aidiyetle bir araya geldiğinde, vatandaşlık, kimlik, kültürel uyum, toplumsal katılım ve dışlanma gibi pek çok olgunun yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu sebepten çifte aidiyet kavramını anlamak ve bu kapsamda çalışmalar yapmak önem arz etmektedir.

Kavramın Anlamı ve Tarihsel Arka Planı

Çifte aidiyet kavramını analiz edebilmek adına öncelikle kavramın temeli olan “aidiyet” kavramını incelemek önem arz etmektedir. Arapça kökenli olan aidiyet (ايدىاع) “ait olma durumu; aidiyet, üyelik” (Türk Dil Kurumu [TDK], t.y.) anlamına gelmektedir. İngilizce literatürde belonging olarak karşımıza çıkan aidiyet, “belirli bir durumda veya belirli bir grup insanla rahat ve mutlu olma ve grubun tam bir üyesi gibi davranılma hissi, aidiyet duygusu hissetmek.” (Oxford University Press, t.y.) şeklinde tanımlanmaktadır.

Sosyal bir gerçeklik olarak aidiyet, hayatın doğal akışında kişinin kabulünün de dışlanmasının da mümkün olduğu bir durumdur. Bir yerden bir yere göç eden insanlar sürekli bir akışkan süreç içerisindeyler. Bu süreçte “Ben kimim?” sorusu insanı aidiyet duygusunu sorgulamaya yöneltmektedir. İnsanın kendini tanımladığı her bir paradigma; anneyim, Müslümanım, Türküm, Almanım, öğrenciyim gibi cevaplar bireyin kimliğini, dolayısıyla da ona aidiyet duygusu kazandıran ve kendisini ait hissettiği unsurlardır.

Çifte aidiyet (dual belonging) kavramının ilk ortaya çıkışı ve kullanımına baktığımızda, kavram birden fazla bağlamda kullanıldığından tek bir isimden bahsetmek güçtür. Kavramın hem çifte dini aidiyet (dual religious belonging) bağlamında hem de göç ve kimlik (dual belonging) bağlamında kullanıldığı görülmüştür.

Jan van Bragt (2002), “Multiple Religious Belonging Of The Japanese People” adlı çalışmasıyla Budist-Hristiyan bağlamında çifte dini aidiyet kavramının temellerini atmıştır. Catherine Cornille, 2002 yılında editörlüğünü yaptığı “Many Mansions? Multiple Religious Belonging and Christian Identity” kitabı ve 2003 tarihli “Double Religious Belonging, Aspects and Questions” makalesiyle çifte aidiyet tartışmalarını akademik bir disiplin haline getirmiştir (Cornille, 2002, 2003). Bu makalesiyle çifte aidiyet kavramının teorik çerçevesini çizmiştir. Rose Drew, Hristiyan-Budist çifte aidiyeti üzerine yazdığı “Buddhist and Christian? An Exploration of Dual Belonging” (2011) çalışmasıyla kavramın teolojik sınırlarını ve geçerlilik kriterlerini belirlemiştir. Verkuyten (2019), “To Be Both (and More): Immigration

and Identity Multiplicity” çalışmasında çifte aidiyet kavramını etnik kimlik üzerinden ele almıştır.

“Aidiyet hipotezi, insanların en azından asgari düzeyde kalıcı, olumlu ve anlamlı kişilerarası ilişkiler kurma ve sürdürme yönünde yaygın bir güdüye sahip olduğunu ileri sürer” (Baumeister & Leary, 1995, s. 497).

Aidiyet temelde insani ilişkilerin sürdürülmesinde insani bir güdü olarak tanımlanmaktadır. Bir insanın bir ülkeye, bir dine, bir dile, bir topluma, bir eve veya herhangi bir mekâna aidiyetinden bahsedebiliriz. Aslında bu aidiyet kişinin kendisiyle, kendisini ait hissettiği şey arasında kurduğu bağı ifade etmektedir.

“Aidiyet duygusunun eksikliği ciddi bir yoksunluk oluşturmali ve çeşitli olumsuz etkilere yol açmalıdır. Dahası, insan davranışlarının, duygularının ve düşüncelerinin büyük bir kısmı bu temel kişilerarası güdüden kaynaklanır” (Baumeister & Leary, 1995, s. 497).

İnsan fıtratı gereği aidiyet hissetme eğilimindedir. Sosyal bir varlık olmanın gereği olarak insan sosyal bir olgu olarak ortaya çıkan aidiyet duygusuna ihtiyaç duymaktadır.

Aidiyet kavramı bireyin duygusal ve mekânsal bağlamda ait olma hâlini tanımlarken bir taraftan da bireyin sahip olduğu benlikten, duygulardan, inançlardan beslenmektedir (Sözer, 2019, s.421). Bireyin doğduğu ailede ve toplumda aidiyet kök salmaya başlayarak ilerleyen süreçte hem bir zorunluluk hem de bir tercih konumuna gelmektedir (Sözer, 2019, s.421).

“Aidiyet kavramını daha anlaşılır hâle getirmek için, aidiyetin inşa edildiği üç temel analitik düzey arasında ayırım yapmak yararlı olacaktır. Birinci düzey, toplumsal konumlarla ilgilidir; ikinci düzey, bireylerin çeşitli kolektiflikler ve gruplarla kurdukları özdeşleşme biçimleri ile duygusal bağlarına ilişkindir; üçüncü düzey ise insanların kendi aidiyetlerini ve başkalarının aidiyetlerini değerlendirmelerinde kullandıkları etik ve siyasal değer sistemleriyle ilgilidir. Bu farklı düzeyler birbiriyle ilişkilidir; ancak aidiyete yönelik pek çok siyasal projenin varsaydığının aksine, birbirlerine indirgenemezler” (Yuval Davis, 2006, s.199).

Yuval Davis’in bu sözleri aidiyet duygusunun çok yönlülüğüne vurgu yapmaktadır. Sosyal konum ve kimlik olarak bahsi geçen unsurlar, bireyin toplumla iletişime girmesini sağlayan din, dil, etnik köken, vatandaşlık olarak sayılabilir. Duygusal bağlılıklar ise bireyin kendisini ait hissettiği toplum ve o toplumda bağ kurduğu insanlardır. Son olarak da etik ve politik değerler bireylerin sahip olduğu ahlakî ve siyasal değerleri ifade etmektedir. Bireylerin göç ettikleri topluma uyumları ve aidiyet duygusu geliştirmeleri, bu üç unsura bağlı olarak inşa edilmektedir (Yuval Davis, 2006).

Çifte aidiyet, kimlik kavramıyla bağlantılı olduğundan, bir göçmenin köken ülkesine ve göç ettiği ülkeye duyduğu aidiyet aslında onun kimliğini belirlemektedir. İnsanların çok kültürlü, çok etnik yapıya sahip bir toplumda yaşaması birden çok aidiyet duygusuna dayanan çoklu kimlikleri ortaya çıkarmaktadır (Yıldız, 2009, s.45). Örnek vermek gerekirse, Almanya’da doğup büyümüş bir Türk, kimliğini tanımlarken hem Türk hem Alman hissettiğini söyleyebilmektedir. Hindistan’dan ABD’ye göç etmiş bir göçmen kendisini Hintli bir Amerikalı olarak tanımlayabilmektedir.

Müslüman Azınlıklar ve Çifte Aidiyet

Pew Research Center'in dünya genelinde Müslüman göçmenler üzerine yaptığı çalışmada yaklaşık 80 milyon uluslararası göçmenin Müslüman olduğu ve doğdukları ülke dışında yaşayan tüm insanların %29'unu temsil ettiklerine dair veriler elde edilmiştir (Kramer & Tong, 2024). Müslümanların göç ettikleri ülke ve köken ülkeleri arasındaki kurdukları bağ, yani aidiyet, toplumsal uyum açısından önemlidir. Özellikle din ve dil bağlamında karşılaştıkları sorunlar toplumsal iletişim, sosyal ve kamusal görünüm, eğitim, ekonomi gibi pek çok faktörden etkilenmektedir.

1960'lı yıllardan itibaren Avrupa'ya başlayan işçi göçleri ile birçok Müslüman Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Bu göçler aracılığıyla farklı kültür ve dinlerle etkileşime giren Müslümanlar için ilk etapta uyum zor olsa da günümüzde ilk neslin çocukları bu konuda zorlanmamaktadırlar. Bunun en önemli nedeni dil bariyeri olarak karşımıza çıkan köken ülkenin dilini bilmeme durumudur (Yıldız, 2009, s.40). Öyle ki dil bilmek bir Müslümanın Müslüman kimliğini temsil etmesini de sağlamaktadır. Dilini bilmediği ülkede sosyal ve kamusal alanda kimliğini temsil edememekte ve haklarını savunamamaktadır. Ancak yeni nesillerin dile hâkimiyeti Müslüman kimliğini temsil etme konusunda en büyük etkenlerdendir.

11 Eylül saldırıları sonrası İslamofobik söylemler, 1989'daki Avrupa'da ilk başörtüsü polemliği gibi durumlar Avrupa'da yaşayan Müslümanların kendilerini yaşadıkları ülkeye ait hissetme konusunda son derece olumsuz etkilemiştir. Bir Müslüman dini kimliği nedeniyle öteki olarak adlandırılabilmektedir (Martı, 2018, s.39-40). Gayrimüslim bir ülkede yaşayan Müslümanlar başörtüsü, camiler, helal gıda, evlilik ve boşanma gibi birçok durumda aidiyet duygularını sorgulamaktadırlar. Müslümanların yaşadıkları deneyimler bazı bireylerde köken ülkeye bağlılığı artırırken, bazı bireylerde daha çok var olma içgüdüyle mücadeleyi doğurmaktadır. Sonuç olarak, sadece göçmenlerin nasıl bir aidiyet duygusuna sahip oldukları değil, toplumun onları hangi kimlik üzerinden kabul ettiği veya dışladığı da önemli bir etkidir.

Çifte Aidiyet Örneği Ölarak Hollanda'daki Türkler

Birden fazla yere, kültüre ait olma durumu doğal olarak göçmenlerde gözlemlenmektedir. Köken ülkeden ayrılarak bir başka ülkeye göç eden Türk kökenli göçmenleri ele alacak olursak, diğer soydaşlarından aidiyet ve kimlik bakımından ayrılmaktadırlar. 1964 yılında Hollanda ile yapılan Ankara Antlaşması kapsamında işçi göçüyle Hollanda'ya göç eden Türkler, %2,5 oranıyla halihazırda Hollanda'da yaşayan en büyük azınlık gruplarından (İnsamer, t.y.). Bundan dolayı çifte aidiyet bağlamında ele alınabilecek en güzel örneklerdendir.

"Hollanda'da yaklaşık bir milyon Müslüman yaşamaktadır. Bu rakam ülke nüfusunun yüzde 5,8'ini oluşturmaktadır. Amsterdam'da yaşayan şehir sakinlerinin yaklaşık yüzde 12'si ise Müslüman. Yani Amsterdam'da yaklaşık olarak 90.000 Müslüman vardır. Şehirdeki Müslümanların çoğu Faslı ve Türk kökenlidir. Türkler, Amsterdam'daki Müslüman nüfusun yüzde 25'ini oluşturmaktadırlar" (İyi, 2024).

Bu verilere göre Hollanda'da yaşayan Türkler hem Hollanda demografisinde hem de Müslüman azınlıklar oranında önemli bir yere sahiptir.

Hollanda'da yaşayan Türklerin geçmişten günümüze durumu çifte aidiyet bağlamında ele alındığında, işçi göçü ile giden ilk neslin çalışma hayatı dışında sosyalleşme fırsatı bulamamaları ve sosyal ortamlarını yine diasporik bağlamda oluşturmaları sebebiyle aidiyet duygularında değişim görülmemiştir. Ancak ikinci ve üçüncü neslin orada doğup büyümeleri, eğitim almaları, dilini bilmeleri gibi etkenler, yani her iki kültüre ait değer ve normların etkisiyle yetişmeleri çifte aidiyet duygusunu artırmıştır (Yıldız, 2009, s.40-41).

Aidiyet duygusu nesiller arası değişkenlikler göstermektedir. Verilen örnekte olduğu gibi, birinci neslin aksine, diğer nesillerin maruz kaldığı sosyo-kültürel dinamikler çifte aidiyet duygusunu etkilemektedir. Onların köken ülke ile kuracakları bağ ve aidiyet hissi aile büyükleri sayesinde kurulmaktadır (Yaşar, 2023, s.83). Sosyal ortamda köken ülkeye ait görmedikleri değerlere aile ortamında ulaşabilmektedirler.

Bunun yanında, Müslüman azınlıkların yaşadıkları ülkenin diline hakimiyet oranı aidiyet duygusunu da etkilediğinden, dil bariyeri en zorlu konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Hollanda'da yaşayan Türk kökenli göçmenler, yerel dil olan Flemenkçeyi öğrenerek topluma daha etkin bir şekilde katılabilmektedirler. Ancak dil bariyeri uyum sürecini zorlaştırabilmekte ve sosyal izolasyona neden olabilmektedir (Yaşar, 2023, s.79).

Batı Avrupa'da çifte aidiyet duygusu konusunda yapılan araştırmalara göre Hollanda'daki Türklerin büyük bir kısmı ev sahibi ülke ile tamamen özdeşleşmek istemediklerini açıkça belirtmektedir.

“Türk göçmenlerin etnik ve dini (İslam) azınlık topluluklarıyla daha güçlü bir özdeşim kurdukları durumlarda, Hollanda ile özdeşim kurmama düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur” (Maliepaard & Verkuyten, 2018 aktaran Verkuyten, 2019, s.397).

Özellikle ev sahibi ülke ile tamamen özdeşleşmek istememe durumu köken ülkeye olan aidiyetle açıklanabilmektedir. Nesiller boyu köken ülkeden ayrı bir ülkede hayat sürülse de köken ülkeye bağlılık noktasında Türk aidiyeti ön plana çıkmaktadır. İlk nesille kıyaslandığında bu oranın azaldığı söylenebilir, ancak tamamen ev sahibi ülkede asimile olmak gibi bir durum söz konusu değildir. Bunun yanında din kardeşliğinin öncelendiği de görülmektedir. Hollanda toplumu ile özdeşim kurmaktansa Müslüman topluluklarla özdeşim kurmak tercih edilmektedir.

“Avrupalı Türkler açısından günümüzün en önemli meselesi, ekonomik olmaktan ziyade “kültürler arası karşılaşmanın” her iki toplumda yol açtığı etki ve yansımalarıdır. Bu olgu, göçmen Türk topluluğu açısından iki yönlü sosyalleşme, kültürler arası çifte aidiyet ve bir kimlik sorunu olarak kendini gösterirken, yerli toplum açısından dini ve etnik azınlıklarla yüz yüze gelme, ayrımcılık ve kabullenme, sonuç itibarıyla “kültürel tanıma” problemi olarak gündeme gelmektedir” (Yıldız, 2009, s. 4).

Türkiye ve Hollanda arasında 60 yılı aşkın süredir devam eden kültürel etkileşimin bir sonucu olarak çifte aidiyet, Türk kökenli göçmenlerin kimlik ve aidiyet deneyimlerinin şekillenmesinde etkili olmuştur. Bir hayat düzeni kuran, sahip olduğu kültüre, dini inanca ve değerlere sahip kimliği ile göç ettiği ülkede yaşamaya çalışan, aynı zamanda o ülkenin de gereklilikleriyle var olan, bazen yaşadığı ülkeye karşı sorumlu ve duyarlı bir Hollanda vatandaşı olarak kimlik inşa eden göçmenlerin karşı karşıya kaldıkları sorun ve sorular bitmemektedir. Bu duruma kanıt olarak Verkuyten'in (2019) aşağıdaki ifadelerine yer verilebilir:

“Göçmenler için etnik ve ulusal kimlik (aynı zamanda dini, yerel ve uluslararası grup aidiyeti) ile ilgili sorular neredeyse kaçınılmazdır ve çoğu durumda benzer sorular onların torunları için de gündeme gelir” (Verkuyten, 2019, s.393).

Yıllardır aile büyüklerine yöneltilen aidiyet sorusu kaçınılmaz bir şekilde şimdi torunlarına yöneltilmektedir. Bu durum sadece göçmen ülkede değil, köken ülkede de toplum tarafından sorulan bir soru olmaktadır. Hatta bazen de hiçbir yere ait hissedememe durumunu içermektedir. Aslında göçmen böyle hissetmese dahi, bu durum köken ülke toplumu tarafından “gurbetçi” ifadesiyle kendisini göstermektedir.

Sonuç

Gayrimüslim bir coğrafyada yaşayan bir Müslüman için kendi dinî ve kültürel değerleriyle yaşadığı ülkenin değerleri arasında aidiyet kurması oldukça zordur. Bu noktada, 'Bir insan çifte aidiyet duygusu geliştirebilir mi?', 'Bir insanın iki vatani olabilir mi?' gibi sorular da beraberinde gelmektedir. Yuval Davis'in (2006) aidiyetin inşâsını ortaya koyduğu üç temel ayırım aidiyet kavramının anlaşılması adına önemli bir kazanımdır. Toplumdaki temel dinamikler üzerinden açıkladığı bu durum gerçekten de aidiyet kurma çabasında olan bir bireyi ve içerisinde bulunduğu toplumu yakından ilgilendiren etkindir. Üç temel ayırım doğrultusunda göçmen bireylerin çifte aidiyet kurması, hem göçmenlerin hem de ev sahibi ülke toplumunun işbirliğiyle mümkün görünmektedir (Yuval Davis, 2006, s.199).

Müslüman toplumlara karşı Avrupa'da görmüş olduğumuz ırkçı ve İslamofobik tutumlar bu süreci olumsuz etkilese de Müslümanlara yönelik haklar ve uyum sürecini kolaylaştıran sosyo-kültürel kabuller de süreci olumlu etkilemektedir. Tarihsel süreçte gördüğümüz gibi, farklı kültürlerin ilk kez etkileşiminde yaşanan zorlukların küreselleşen dünyanın getirdiği dinamikler doğrultusunda günümüzde o denli yaşanmadığı açıktır. Bu nedenle çifte aidiyet kavramı sonraki nesillerde daha yaygın bir şekilde görülmektedir. Özetle, Müslüman azınlıkların İslam'a, köken kültürüne ve bu kültürün değerlerine yönelik aidiyetlerini korumaları önemli olmakla birlikte, bunun yaşanan ülkeye yönelik toplumsal ve siyasal sorumluluklar doğrultusunda ele alınması gerekmektedir. Bu bağlamda Müslümanların, dinî ve kültürel kimliğinden vazgeçmeksizin yaşadığı ülkenin hukukuna ve toplumsal düzenine saygı gösteren, hak ve sorumluluklarının bilincinde olan ve toplumsal yaşama aktif biçimde katılan bir vatandaşlık anlayışı geliştirmesi, çifte aidiyet duygusunun bir sonucudur. Sonuç olarak, hem kendi inancını ve kültürünü yaşayabilen hem de yaşadığı ülkede sorumlu ve aktif vatandaş olabilmeye çalışan göçmenlerin çifte aidiyetinin sadece dini bağlamda değil de azınlıklar, kimlik, toplumsal uyum, sosyal ve siyasal katılım gibi günümüzde hem Müslüman azınlıkların hem de dünya genelinde birçok azınlığın problemlerini teşkil eden kavramlar çerçevesinde ele alınan çalışmalarla literatüre kazandırılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). *The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation*. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497–529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Cornille, C. (Ed.). (2002). *Many mansions? Multiple religious belonging and Christian identity*. Orbis Books.
- Cornille, C. (2003). *Double religious belonging: Aspects and questions*. *Buddhist-Christian Studies*, 23(1), 43–49. <https://doi.org/10.1353/bcs.2003.0007>
- Dallı Açıık, S. (2025). *Çok-katmanlı diaspora deneyimleri: Berlin’de yaşayan üçüncü kuşak Türkler ile nitel bir araştırma* [Yüksek lisans tezi].
- Drew, R. (2011). *Buddhist and Christian? An exploration of dual belonging*. Routledge.
- İNSAMER. (t.y.). *Hollanda*. <https://www.insamer.com/tr/ulke-profil-hollanda/>
- İyi, M. M. (2024). 17. yüzyıldan beri İslamla tanışık şehir: Amsterdam. *Perspektif*. *Perspektif makalesi*
- Oxford University Press. (t.y.) *Belonging*. In *Oxford Learner’s Dictionaries*, 2026, <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/belonging?q=belonging>
- Kramer, S., & Tong, Y. (2024). *The religious composition of the world’s migrants*. Pew-ResearchCenter. https://www.pewresearch.org/religion/2024/08/19/muslim-migrants-around-the-world/?utm_source
- Martı, H., (2018). *İslamofobi ve Avrupa’da Müslüman Kadın İmajı*, Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 7(13), 36–46.
- Sözer, A. (2019). *Göç, toplumsal uyum ve aidiyet*. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(28), 418–431. <https://doi.org/10.35675/befdergi.643948>

- Türk Dil Kurumu. (t.y.) Aidiyet. 2026, <https://sozluk.gov.tr/>
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. (2025). International migrant stock 2024: Key facts and figures. [United Nations – International Migrant Stock 2024](#)
- Van Bragt, J. (2002). Multiple religious belonging of the Japanese people. In C. Cornille (Ed.), *Many mansions? Multiple religious belonging and Christian identity* (pp. 7–19). Orbis Books.
- Verkuyten, M., Wiley, S., Deaux, K., & Fleischmann, F. (2019). To be both (and more): Immigration and identity multiplicity. *Journal of Social Issues*, 75(2), 390–413. <https://doi.org/10.1111/josi.12324>
- Yaşar, R. (2023). Hollanda’da yaşayan Türkiye kökenli göçmenlerin kültürel kimlik deneyimleri [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. [Marmara Üniversitesi Açık Erişim kaydı](#)
- Yıldız, F. (2009). Avrupa Türklerinde kimlik sorunu olarak çifte aidiyet: Hollanda örneği [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi].



daha fazla bilgi için



/goc_vakfi



/gocarastirmalarivakfi